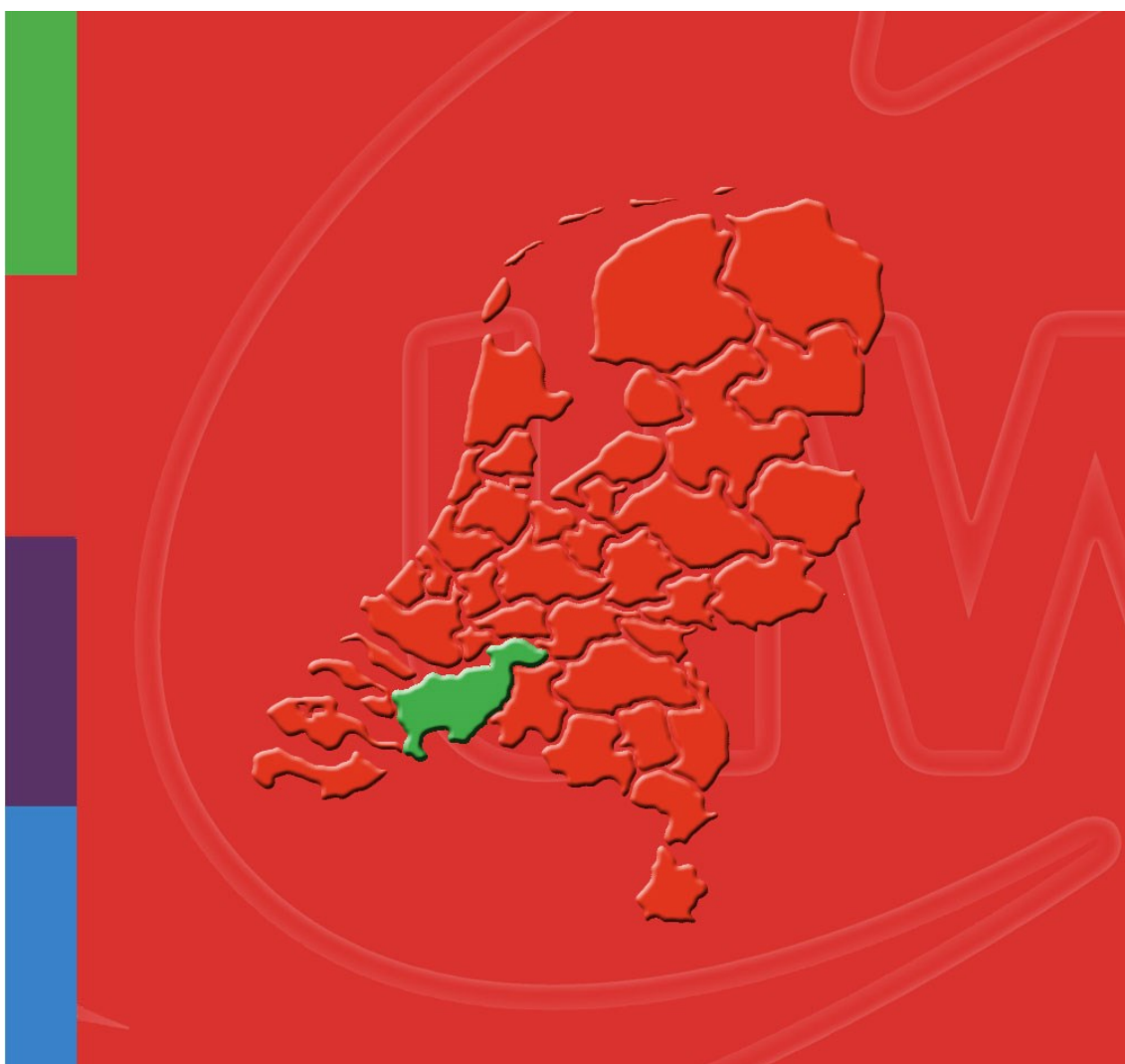

Samenvatting Regio in Beeld

West-Brabant

Oktober 2018

1. Waar zitten regionaal de personeelstekorten?

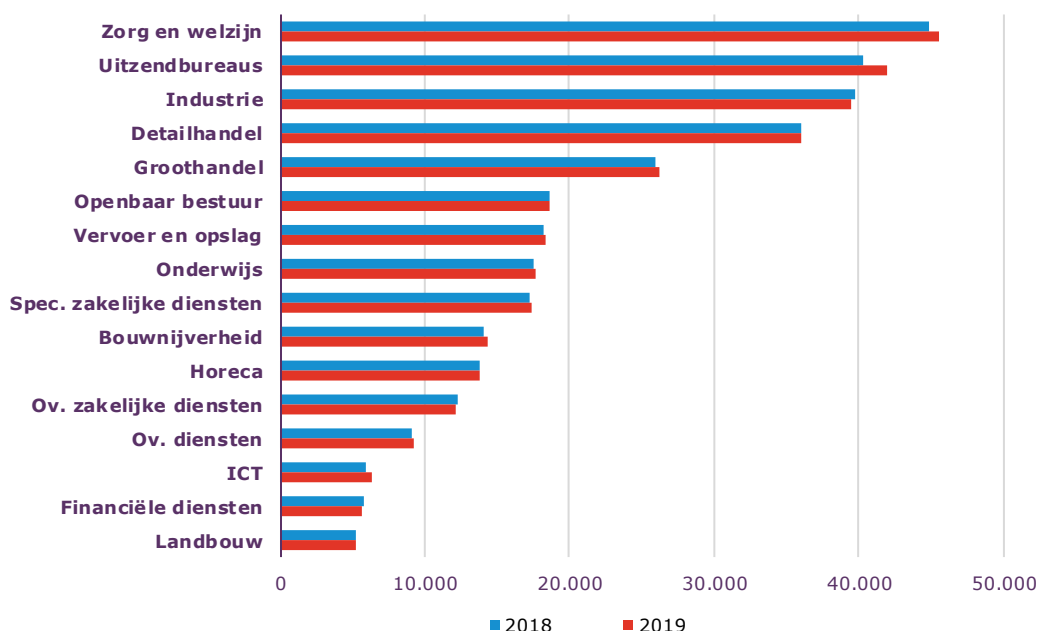
Werkgevers in West-Brabant hebben in toenemende mate moeite om aan personeel te komen. Niet alleen in de techniek, zorg en ICT, maar ook voor steeds meer andere beroepen zijn er personeelstekorten. Toch staan er nog veel mensen langs de kant. Veranderingen op de arbeidsmarkt zorgen ervoor dat lang niet alle werkzoekenden één-op-één matchen op de aanwezige vacatures.

1.1. Banen West-Brabant nemen in 2019 verder toe

De Nederlandse economie groeit, na een groeispurt in 2017, stevig door in 2018 en 2019. Hierdoor komen er banen bij, ook in West-Brabant. In overeenstemming met de landelijke ontwikkeling vertraagt het groeitempo; de banengroei in 2019 is kleiner dan in 2018. Het totaal aantal banen groeit dus, maar in de ene sector is die groei sterker dan in de andere (zie afbeelding 1). In 2019 is de groei in West-Brabant het grootst bij ICT, uitzendbureaus en bouw. Er zijn echter ook sectoren met een krimp of stabilisatie van het aantal banen van werknemers. Alleen bij de financiële diensten is sprake van een duidelijke krimp.

Afbeelding 1. Werknemersbanen per sector

West-Brabant, 2018 en 2019

Bron: UWV, Arbeidsmarktprognose 2018-2019

1.2. Personeelstekorten in steeds meer beroepen

Door de banengroei en de toenemende baan-baan mobiliteit blijft het aantal vacatures op een hoog niveau en houdt de spanning op de arbeidsmarkt aan. Afbeelding 2 geeft voor West-Brabant een selectie van beroepen waarvoor werkgevers moeite hebben om geschikt personeel te vinden.

De meeste personeelstekorten doen zich voor in een breed spectrum van technische beroepen en ICT. Binnen de techniek gaat het om beroepen als onderhoudsmonteur, CNC-verspaner, elektriciën, loodgieter, ontwerper-constructeur en werkvoorbereider-calculator. Op ICT-gebied betreft het onder andere programmeurs voor specifieke talen (dot.net en java), systeemanalisten en systeemontwikkelaars. Ook in de bouw treden steeds meer knelpunten op. De sterk groeiende bouwsector vraagt meer vakmensen, zoals metselaars en timmerlieden, terwijl de sector vergrijsd en er te weinig jongeren kiezen voor een beroepsopleiding in de bouw. In de financiële sector is er vooral een tekort voor specialistische functies op hoog niveau en ICT-gerelateerde banen. In het onderwijs zijn vooral leraren exacte vakken lastig te vinden. Verder nemen in de zorg de personeelstekorten snel toe. Werkgevers ervaren inmiddels problemen bij het werven van verzorgenden IG, (gespecialiseerde) verpleegkundigen, artsen en medisch specialisten. In de transport & logistiek komen steeds meer moeilijk vervulbare vacatures voor. Teamleiders magazijn, chauffeurs (voor vrachtwagen, bus, hef- en reachtruck), transportplanners en declaranten zijn nauwelijks meer te vinden.

Afbeelding 2. Moeilijk vervulbare vacatures (selectie)

West-Brabant, 2018

Beroepsklasse en beroep	Beroepsklasse en beroep
Techniek	Horeca en schoonmaak
(Bedrijfs)autotechnicus	Gastheer / gastvrouw horeca
(Gespecialiseerd) lasser	Restaurantkok
Constructie- en machinebankwerker	(Gespecialiseerd) schoonmaker
CNC verspaner (inclusief programmeren)	Economisch - Commercieel
Werkvoorbereider / calculator werktuigbouw	Commercieel medewerker binnendienst met talenkennis (Duits / Engels / Frans)
Tekenaar- en ontwerper-constructeur werktuigbouw	Medewerker klantcontact / klantenservice
Monteur industriële machines en installaties	Financieel
Loodgieter / installateur gawalo	Accountant (assistent, AA, register)
Elektriciens / monteur elektro	Belastingadviseur
Monteur luchtbehandeling en koeltechniek	ICT
Bouwvakman (timmerman, metselaar, schilder, stukadoor, tegelzetter)	Programmeur / developer specifieke talen (o.a. java, C#, PHP)
Werkvoorbereider / calculator bouw, installatie, elektro	Architect ICT / systeemontwikkelaar
Tekenaar / constructeur bouwkunde	Securityspecialist
Transport en logistiek	Onderwijs
Vrachtwagenchauffeur (binnenland)	Docent vo/mbo exacte vakken
Buschauffeur (lijndienst en tram)	Zorg
Heftruckchauffeur	Verzorgende IG
Transportplanner	(Gespecialiseerd) verpleegkundige
Declarant (douane)	Wijkverpleegkundige
Agrarisch	Medisch specialist (MDL, ouderen, verzekering)
Hovenier / boomverzorger	

Bron: UWV

2. Welk potentieel is regionaal nog beschikbaar?

Ondanks de personeelstekorten lijkt er nog veel arbeidspotentieel beschikbaar te zijn in West-Brabant, zoals mensen met een arbeidsbeperking, een bijstandsuitkering en een WW-uitkering. Een deel van hen heeft of vindt echter snel werk, zeker nu de economie al jaren groeit. Bovendien sluiten de kwaliteiten van de beschikbare werkzoekenden niet altijd direct aan bij de vraag van werkgevers.

2.1. Veel WW'ers en bijstandsgerechtigden hebben een administratieve achtergrond

In West-Brabant stonden per december 2017 in totaal 29.150 werkzoekenden zonder dienstverband en 13.990 werkzoekenden met een dienstverband bij UWV geregistreerd (GWU). Dit zijn mensen met een WW, bijstand, Wajong, WGA of WAO-uitkering die dienstverlening ontvangen van UWV of gemeenten, en/of een actief cv op werk.nl hebben. Deze paragraaf beschrijft de geregisteerde werkzoekenden bij UWV met een WW- of bijstandsuitkering, waarvan bekend is dat ze geen dienstverband hebben. Zij kunnen interessant arbeidspotentieel voor werkgevers zijn. Beide groepen verschillen van elkaar. Zo hebben bijstandsgerechtigden vaker geen startkwalificatie, eveneens vaker een minder recent arbeidsverleden en zijn ze vaak jonger dan WW'ers.

Afbeelding 3 geeft de top 20 van meest voorkomende (hoogst gevolgde) opleidingen onder WW'ers die bij UWV geregistreerd staan zonder dienstverband. Werkzoekenden met beroepen in de richtingen transport & logistiek, ICT en zorg komen in West-Brabant weinig in de top 20 voor, terwijl dat juist sectoren zijn waar de personeelskrapte relatief groot is. Het aanbod van werkzoekenden met een economisch-administratieve achtergrond is omvangrijk. In dit soort beroepen, met name op lager en middelbaar niveau, verdwijnt echter veel werk. Werkgevers die personeel zoeken kunnen zich richten tot werkzoekenden met een opleiding die verwant is aan de gevraagde opleiding. Er zijn dan vaak wel extra maatregelen nodig, zoals aanvullende scholing.

Afbeelding 3. Top 20 WW'ers zonder dienstverband, naar hoogst gevolgde opleiding
West-Brabant, december 2017

Niveau	Opleidingssector	Aantal
Totaal	Totaal	8.170
Mbo	Economisch, administratief en commercieel onderwijs	1.090
Hbo/bachelor	Economisch, administratief en commercieel onderwijs	850
Mbo	Technisch onderwijs	850
Mbo	Onderwijs in de persoonlijke/sociale verzorging	500
Hbo/bachelor	Sociaal-cultureel onderwijs	370
Basisonderwijs	Algemeen onderwijs	320
Vmbo	Technisch onderwijs	310
Vmbo	Onderwijs in de persoonlijke/sociale verzorging	290
Hbo/bachelor	Opleidingen voor onderwijzend personeel	280
Vmbo	Algemeen onderwijs	260
Mbo	Transport-, communicatie- en verkeersonderwijs	260
Wo/master	Economisch, administratief en commercieel onderwijs	230
Mbo	Medisch, paramedisch onderwijs	220
Vmbo	Economisch, administratief en commercieel onderwijs	180
Hbo/bachelor	Technisch onderwijs	170
Havo/vwo	Algemeen onderwijs	150
Wo/master	Sociaal-cultureel onderwijs	150
Mbo	Sociaal-cultureel onderwijs	120
Mbo	Onderwijs in de openbare orde en veiligheid	110
Hbo/bachelor	Medisch, paramedisch onderwijs	110

Bron: UWV

Uit afbeelding 4 blijkt dat ook het aanbod van bijstandsgerechtigden zonder werk niet afdoende is om de personeelstekorten in West-Brabant direct op grote schaal te kunnen oplossen. Veel van hen hebben algemeen basisonderwijs of een economisch-administratieve opleiding gevolgd.

Afbeelding 4. Top 20 Bijstandsgerechtigden zonder dienstverband, naar hoogst gevolde opleiding

West-Brabant, december 2017

Niveau	Opleidingssector	Aantal
Totaal	Totaal	13.420
Basisonderwijs	Algemeen onderwijs	3.240
Mbo	Technisch onderwijs	1.070
Mbo	Economisch, administratief en commercieel onderwijs	1.060
Vmbo	Onderwijs in de persoonlijke/sociale verzorging	870
Vmbo	Algemeen onderwijs	730
Mbo	Onderwijs in de persoonlijke/sociale verzorging	690
Vmbo	Technisch onderwijs	650
Vmbo	Onderwijs in de humaniora	390
Vmbo	Economisch, administratief en commercieel onderwijs	380
Mbo	Transport-, communicatie- en verkeersonderwijs	380
Hbo/bachelor	Economisch, administratief en commercieel onderwijs	270
Mbo	Algemeen onderwijs	250
Mbo	Medisch, paramedisch onderwijs	230
Mbo	Sociaal-cultureel onderwijs	190
Hbo/bachelor	Sociaal-cultureel onderwijs	190
Hbo/bachelor	Opleidingen voor onderwijzend personeel	180
Mbo	Onderwijs in de openbare orde en veiligheid	130
Hbo/bachelor	Kunstonderwijs	110
Vmbo	Onderwijs in de openbare orde en veiligheid	80
Hbo/bachelor	Technisch onderwijs	80

Bron: UWV

Bovendien blijkt uit het Klantonderzoek monitor Participatiewet 2017 van de Inspectie SZW dat iets meer dan een derde van de bijstandsgerechtigden niet verwacht op eigen kracht werk te kunnen vinden. De helft van de bijstandsgerechtigden zou wel graag willen werken, waarbij het voor ruim zes van de tien mensen geen probleem is een opleiding te moeten volgen of werk te aanvaarden onder het eigen niveau. Deze knelpunten nopen gemeenten er toe veel van de werkzoekenden waar zij voor verantwoordelijk zijn stapsgewijs naar de arbeidsmarkt te brengen.

2.2. Personen met arbeidsbeperking: heterogene groep

Naast mensen met een WW- of bijstandsuitkering, baanveranderaars en niet-uitkeringsgerechtigden, kent de groep onbenut arbeidspotentieel ook veel mensen met een arbeidsbeperking. Zij vormen een heterogene groep op de arbeidsmarkt en verschillen zowel in uitkeringssituatie als in ziektebeelden. De samenstelling varieert dan ook van hoogopgeleiden met een lichte fysieke beperking tot mensen met een ernstige verstandelijke beperking zonder diploma. Vooral bij Wajongers is er vaak sprake van een combinatie van ziektebeelden. Wajongers hebben voordat ze de arbeidsmarkt betreden al een ziekte of handicap, en daarmee doorgaans ook een achterstand. Bij WIA-gerechtigden ontstond de ziekte of arbeids handicap gedurende het arbeidzame leven. De arbeidsmogelijkheden van arbeidsgehandicapten lopen sterk uiteen en bemiddeling naar werk en inpassing in het arbeidsproces is dan ook altijd maatwerk.

Afbeelding 5. Uitkeringsregelingen naar werkend en niet-werkend

West-Brabant, december 2016

	Werkend	Niet werkend	Totaal	Aandeel werkend
WGA 35-80	830	1.050	1.870	44%
WGA 80-100	320	3.350	3.670	9%
WIA 35-min	1.420	1.950	3.370	42%
WAO	2.110	8.050	10.160	21%
oWajong	1.390	900	2.290	61%
Wajong 2010	500	940	1.440	35%

Bron: UWV

Afbeelding 5 geeft voor verschillende regelingen het aantal personen dat daar in West-Brabant gebruik van maakt en de aandelen werkenden. Door de heterogeniteit van de groep mensen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering is de toeleiding naar werk, werkhervatting en behoud van werk complex voor alle partijen die daarbij zijn betrokken. De aard van de beperking en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt maken dat het voor veel mensen met een ziekte of handicap nog altijd lastig is om een baan te vinden en/of te behouden. Uit onderzoek specifiek naar jonggehandicapten van Regioplan (2018) blijkt dat zowel bij werkbehoud in een tijdelijk dienstverband als de overgang naar een vast dienstverband een dynamisch en complex geheel van factoren speelt.

3. Oplossingen personeelstekorten

Een goede aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt vergt een inspanning van meerdere partijen. In eerste instantie wordt uiteraard een inzet van de werkzoekende zelf verwacht. Ze kunnen hun kansen vergroten door werk te zoeken in andere, kansrijke(re) beroepen, zich bij- en om te scholen en de juiste zoekkanalen te gebruiken.

Het verkleinen van de mismatch vereist ook een inspanning van werkgevers. Zij kunnen kijken naar snelle oplossingen, zoals intensiever werven en de functie-eisen aanpassen. Een effectieve manier om functie-eisen aan te passen, is door alleen te selecteren op de belangrijkste taken die bovendien moeilijk 'on the job' te leren zijn. Er zijn ook alternatieve mogelijkheden, die in veel gevallen een grotere inspanning vragen. Afbeelding 6 toont deze oplossingen, onderverdeeld in drie categorieën: aanboren van nieuw talent, anders organiseren van werk en binden en boeien van personeel. Scholing en ontwikkeling staan bij veel van deze oplossingen centraal. Het gaat zowel om opscholing, bijscholing als omscholing.

Samenwerking tussen werkgevers, UWV, gemeenten, onderwijs en/of andere partijen is hierbij vaak cruciaal.

Afbeelding 6 Oplossingen personeelstekorten voor werkgevers

Bron: UWV

---

4. Uitdagingen voor de regionale arbeidsmarkt

4.1. Baankansen nemen toe, maar passend personeel wordt schaars

De economie groeit. Meer mensen vinden werk. Werkzoekenden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt profiteren het meest van deze groei. Laagopgeleiden, mensen met een arbeidsbeperking, mensen met een administratieve achtergrond of ouderen vinden ook nu nog lastig werk. Arbeidsmarktpartijen staan voor de uitdaging deze kwalitatieve mismatch te verkleinen.

De arbeidsmarktregio West-Brabant heeft geld gereserveerd voor het aanpakken van knelpunten op de arbeidsmarkt. Ze wil hierin nauw samenwerken met werkgevers in de regio, omdat alleen samen aan een oplossing van knelpunten kan worden gewerkt.

4.2. Kansen vergroten door breder te zoeken

Er is een behoorlijk aantal West-Brabantse werkzoekenden voor wie werkervaring en opleiding weinig uitzicht op werk geven. Ondanks de aantrekkende economie vinden zij moeilijk werk. Deels door verdringing van functies voor laag opgeleiden. Voor hen is het van belang te zoeken naar alternatieven. Kijken buiten de eigen directe omgeving, flexibiliteit en creativiteit zijn bij het breder zoeken belangrijk. Daarnaast is het goed als ook vanuit de kant van de werkgevers gekeken wordt naar mogelijkheden tot een andere verdeling van het werk waardoor er enerzijds plaatsen ontstaan voor lager opgeleiden en anderzijds de hoger gekwalificeerden vooral ingezet worden op taken die hun kwalificaties vereisen. Hierbij helpen bijvoorbeeld: de inzet van persoonlijke dienstverlening bij werkzoekenden, het ondersteunen van werkgevers middels het maken van arbeidsanalyses: uitgaande van de vraag van de werkgever ondersteuning bieden bij het organiseren van eigen scholing om werkzoekenden te kunnen plaatsen op openstaande arbeidsplaatsen en de inzet van de expertise van de Leerwerkloketten.

4.3. Nieuwe dynamiek op de arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt is constant in beweging en in verandering. De manieren waarop werkgever en werkzekerde elkaar weten te vinden verandert. Er zijn steeds meer mensen die werken, maar die meer uren moeten of willen werken. Een steeds veranderende arbeidsmarkt maakt ook dat werknemers zich moeten blijven ontwikkelen om bij te blijven. De krapte op de arbeidsmarkt maakt ook dat werkgevers belang hebben bij het vasthouden van mensen. In arbeidsmarktregio West-Brabant wordt daarom hard gewerkt aan het organiseren van activiteiten die aan deze trends een bijdrage leveren.

4.4. Kansen pakken in techniek, zorg, transport & logistiek

De krapte in sectoren als techniek, zorg en transport en logistiek biedt ook kansen voor lager opgeleiden, die in de huidige arbeidsmarkt nog vaker werkloos zijn dan hoger opgeleiden. De arbeidsmarktregio West-Brabant kan lager opgeleiden op verschillende manieren helpen om kansen te pakken. Werkzoekenden beter leren kennen door intensivering van persoonlijke dienstverlening.

Belemmeringen om aan het werk te komen kunnen voor sommige werkzoekenden te maken hebben met verschillende problematieken. Soms is dan een multidisciplinaire aanpak nodig waarin naast begeleiding naar de arbeidsmarkt ook aandacht is voor sociale en gezondheidsproblemen.

Scholing vergroot kansen voor laagopgeleiden, maar vooral als het gaat om combinaties van leren en werken. Initiatieven zoals het afgelopen jaar in de zorg en de techniek, waarbij de sector/werkgever de eigen opleiding organiseerde met ondersteuning van de andere partijen op de regionale arbeidsmarkt, worden ook in de komende tijd opgepakt.

4.5. Werken over de grens

Belangrijk kenmerk van arbeidsmarktregio West-Brabant is dat het een grensregio betreft. Direct over de grens is ook volop werk voor werkzoekenden, hoewel de arbeidsmarkt in West-Brabant en Vlaanderen gelijke kraptes (en overschotten) kent. Het netwerk voor grensbemiddeling staat. Er is voldoende expertise over elkaars arbeidsmarkt en arbeidsvoorwaarden. Het informeren van werkgevers en werkzoekenden over werken over de grens is vormgegeven via de inzet van Euresadviseurs en de inrichting van GrensinformatiePunten. De uitdaging is om ook in deze tijd van economische groei in Nederland en moeilijk vervulbare vacatures bij werkgevers in de regio, voldoende belangstelling te houden onder werkzoekenden voor het werken in Vlaanderen.

4.6. Op koers blijven met banenafpraak

In West-Brabant stonden in het eerste kwartaal van 2018 1.500 personen zonder werk in het Delgroepegister. Voor het vinden en behouden van werk bij reguliere werkgevers voor mensen met een arbeidsbeperking zijn en blijven inspanningen nodig. Dit geldt met name ook voor werkgevers uit de sector overheid, waar de realisatie van de Banenafpraak achterblijft en de quotumregeling nog is geactiveerd. Er zijn verschillende mogelijkheden die daarbij kunnen helpen.

- Transparantie van klantprofielen vergemakkelijkt de arbeidstoeleiding van arbeidsbeperkten.
- Afstemming van dienstverlening van Gemeenten en UWV zorgt ervoor dat werkgevers met een personeelsvraag beter en efficiënter bediend kunnen worden.
- Meest succesvol bij arbeidstoeleiding van arbeidsbeperkten is een combinatie van aanbod- en vraaggerichte benadering. Zo kunnen werkgevers met moeilijk vervulbare vacatures baat hebben bij het herverdelen van hun werkzaamheden via bijvoorbeeld jobcarving. Jobcarving creëert passende functies door eenvoudige taken tot een nieuwe functie te bundelen, of taken van bestaande functies af te splitsen. Adviseurs van UWV en gemeenten kunnen werkgevers hierin adviseren.

4.7. Vijftigplussers laten profiteren van economische groei

Het is niet zo dat vijftigplussers eerder werkloos worden dan andere leeftijdsgroepen, maar wel dat als ze eenmaal werkloos zijn ze wel moeilijker weer aan het werk komen. Van de vijftigplussers met een WW uitkering hervat iets minder dan 50% na een jaar het werk. Ook onder bijstandsgerechtigden bevindt zich een grote groep vijftigplussers waarvan zo'n tweederde laag is opgeleid. Nu de economie nog verder groeit en de arbeidsmarkt krappere wordt, moeten ouderen de komende tijd meer kansen kunnen verzilveren. Voorlichting aan werkgevers door de Werkgeversservicepunten kan bijdrage aan het wegnemen van vooroordelen. Organiseren van events of bijeenkomsten om kandidaten te motiveren en inspireren. Investeren in bij- of omscholing en bemiddeling van werk naar werk helpen om werkloosheid te voorkomen en duurzame inzetbaarheid van medewerkers te vergroten. De partijen in de arbeidsmarktregio West-Brabant kunnen werkgevers hierbij helpen.

Colofon

Regio in Beeld

Regio in Beeld is een jaarlijkse uitgave van UWV

Auteur

Nicole van der Goorbergh

Inlichtingen

arbeidsmarktinformatie@uwv.nl

Redactieadres

UWV

Afdeling Arbeidsmarktinformatie en -advies

Postbus 58285

1040 HG Amsterdam

Eindredactie

Suzanne IJzerman en Roelof van der Velde

Regio samenstelling

De arbeidsmarktregio West-Brabant is het werkgebied van Werkplein Breda. De gemeenten Aalburg, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert maken deel uit van deze arbeidsmarktregio.

Disclaimer

Meer informatie is te vinden op www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie.

Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter uitsluitend met bronvermelding.

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

UWV © 2018

